

■ Vedení NeRV informuje	str. 4
■ BOZP	str. 6
■ Ze zápisníku M. Novotného	str. 5
■ InnoTrans 2022	str. 6
■ DPMB míří do Kampusu	str. 7
■ Z konkurenta zákazník	str. 7
■ Budou důchody?	str. 8
■ O zdraví...	str. 9
■ Tip na výlet	str. 10
■ Dopravní uzly v Praze	str. 12
■ Blahopřejeme	str. 12

Sedmdesáté výročí vzniku Železničního stavitelství Brno

OHLA ŽS, a.s., společnost s bohatou minulostí i perspektivní budoucností

Připravil Milan Sedlák

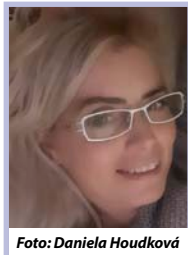

Foto: Daniela Houdková

Když jsem ve své e-mailové poště objevil pozvánku na Galavečer u příležitosti 70. výročí založení společnosti OHLA ŽS s tím, že po mně (a po všech ostatních hostech) je požadován Dress code Black tie optional, bylo mi jasné, že půjde o mimořádně slavnostní chvíli.

Ano, je to víc než jasné. Vždyť dosáhnout sedmdesátiletého výročí na vlně úspěchů není běžné. Ale abych dlouholetou práci zaměstnanců Železničního stavitelství Brno, jak zněl

název společnosti od samých začátků, nepřechválil, musím konstatovat, že rovněž museli bojovat s mnoha úskalími, které je během své činnosti provázely. Co by novinář jsem je po určité době provázal i já tvorbou jejich podnikových ŽS novin.

Vraťme se ke slavnostnímu večeru. Byl zorganizován víc než prestižně – stejně jako je OHLA ŽS zvyklá odvádět práci na vysoutěžených zakázkách.

Po úvodním dvoujazyčném projevu představitelů společnosti se naplno rozběhl večer nabitý událostmi. Za moderování stejně starého (u mužů se to prozrazovat může) Alexandra

Na snímku zleva předseda ZO OSŽ AZ servis a Dílny a mechanizace Rudolf Rozbořil s dcerou Kristýnou, místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně NeRV OSŽ Bc. Renata Dousková, emeritní místopředseda OSŽ a předseda NeRV OSŽ Miroslav Novotný, dlouholetá předsedkyně Klubu seniorů v OHLA ŽS Svatava Zídková, Jitka Doležalová, předseda Výboru OSŽ OHLA ŽS Oldřich Sobol s manželkou Evou a vydavatel časopisu Nová železniční technika, šéfredaktor čtrnáctideníku Obzor a v neposlední řadě redaktor internetového magazínu Nedrážní Obzor a autor tohoto článku Milan Sedlák

Hemaly probíhal před zraky návštěvníků večera příběh sedmdesát let úspěchů i proher (těch bylo naštěstí minimum), prokládaný vystoupením tanečních párů z tanečního studia Kometa pod vedením Jana Tománka, živou světelnou show dívčí skupiny Pyroterra, neustále dobře naladěným usměvavým kouzelníkem Robertem Foxem (byl to opravdu pěkný

lišák), nechyběla scénka herce Národního divadla v Brně, vystoupení hudebních skupin Jaro-

Pokračování na str. 2

Rok 1952 přinesl řadu významných událostí, na trůn Spojeného království nastoupila Alžběta II., byly objeveny nové prvky einsteinium a fermium. Emil Zátopek vybojoval na letních olympijských hrách v Helsinkách tři zlaté medaile, na podzim byla ustavena Československá akademie věd a 1. října se také začala psát historie Železničního stavitelství Brno, jedné z největších a nejvýznamnějších stavebních společností v tehdejší Československu a později také v rámci České republiky. Po sametové revoluci se státní podnik transformoval na akciovou společnost ŽS Brno, která se v roce 2003 stala součástí nadnárodní stavební a investiční skupiny OHL.

Významným milníkem loňského roku byla pro společnost OHL ŽS, a.s., změna korporátní identity po vzoru mateřské společnosti. Dnešní OHLA ŽS, a.s., za sedmdesát let své existence urazila dlouhou cestu a díky všem současným i bývalým zaměstnancům úspěšně dokončila tisíce stavebních projektů.

Na snímku vpravo Ing. Juan Antonio Felices Romo, předseda představenstva OHLA ŽS, pronášející na slavnostním Galavečeru OHLA ŽS, a.s., který se konal 6. října 2022 v brněnském hotelu Passage, úvodní spoluproslov v češtině(!) a Ing. Roman Kocůrek, generální ředitel a 1. místopředseda představenstva OHLA ŽS (vlevo), hovořil k hostům galavečeru pro změnu španělsky(!)

OHLA ŽS, a.s., společnost s bohatou minulostí i perspektivní budoucností

Dokončení ze str. 1

slava Dolníka a jeho bandu, cimbálové muziky Harařica, na éru Beatles zavzpomínala skupina Pangea – The Beatles revival, zahrál saxofonista Vojtěch Palisa a vše uzavírala afterparty s DJ Schaffem.

Na svou činnost ve společnosti od jejího založení zavzpomínala rovněž dlouholetá funkcionářka OSŽ a v poslední řadě let už také jako předsedkyně Klubu seniorů Zídková.

Mezi významnými hosty jsme tu mohli potkat bývalé ředitele, zasloužilé zaměstnance

Na snímku vlevo generální ředitel Roman Kocůrek s manželkou v prostorách výstavy zachycující 70ti leté období společnosti. Vpravo vedení společnosti – (zleva) obchodní ředitel Jiří Procházka, s manželkami finanční ředitel Paul Bee, předseda představenstva Juan Antonio Felices Romo a generální ředitel Roman Kocůrek

a NeRV OSŽ zastupovala místopředsdkyně OSŽ a předsdkyně NeRV OSŽ Bc. Renata Dousková a emeritní místopředseda OSŽ a dlouholetý předseda NeRV OSŽ Miroslav Novotný.

Určitě však bude dobré neinformovat pouze o společenském večeru společnosti OHLA ŽS, ale také o společnosti jako takové. K tomu

můžeme využít tiskové zprávy, za kterou stojí půvabná tisková mluvčí Ing. Mgr. Iva Šašinková.

Pro začátek si povězte, co se za názvem společnosti skrývá. OHLA ŽS, a.s., je multioborová stavební společnost zaměřující se na komplexní realizaci stavebních děl, jejich modernizaci, údržbu i rekonstrukci. Společnost patří k největším a nejvýznamnějším firmám v oboru v Česku

▲ Místopředsdkyně OSŽ a předsdkyně Nedrážního republikového výboru OSŽ Bc. Renata Dousková (v popředí) přijala pozvání s úsměvem

← O historii Železničního stavitelství hovoří s Alexandrem Hemalou pamětnice Svatava Zídková

Generální ředitelé, kteří se rovněž zapsali do dějin společnosti OHLA ŽS – na snímku vlevo Ing. Michal Štefl, vpravo Ing. Petr Hubacz

republiky. Od roku 2003 je součástí nadnárodní stavební skupiny OHLA, která je jedním z hlavních světových hráčů v oblasti realizace infrastrukturních projektů s globálním pokrytím.

A nyní už se můžeme ohlédnout za celým průběhem sedmdesáti let od založení společnosti.

Odkaz sedmdesátileté historie OHLA ŽS je možné vnímat v každodenním běhu našich životů. Společnost od svého založení přináší modernizaci a zefektivnění dopravy či její lepší dostupnost, kultivaci veřejného prostoru, nové nebo širší možnosti sportovního a rekreačního vyžití, vrací krásu historickým a památkově chráněným budovám. Zabezpečuje výstavbu multifunkčních domů, výrobních hal a administrativních budov, rekonstrukce nemocnic. Zajišťuje kompletní výstavbu kanalizací, vodovodů, čistíren odpadních vod, přehrad. Přináší lidské společnosti pokrok a komfort.

Podnik Železniční stavitelství Brno byl založen výnosem tehdejšího ministra dopravy Antonína Pospíšila jako specializovaný podnik pro stavbu, opravy a modernizaci železnic. K významným zakázkám prvních několika desítek let existence společnosti patřila například přestavba železničního uzlu Česká Třebová, stavba Ivančického viaduktu či rekonstrukce tunelu Žižkov.

Po revoluci v roce 1989 bylo záměrem vedení akciové společnosti ŽS Brno, a.s., zachovat již osvědčené zaměření firmy a rozvíjet možnosti realizace v dalších sta-

vebních oborech. Významnými projekty z počátku devadesátých let byl soubor staveb na trati České Budějovice–Veselí nad Lužnicí, most na D1 u Jihlavy, Znojemský viadukt či rekonstrukce zámku Moravský Krumlov. Prioritou české dopravní politiky té doby byla výstavba železničních koridorů, tedy příležitost, kterou firma ŽS Brno dokázala díky své dlouholeté specializaci na železniční stavby využít. Podílela se zejména na stavbách prvního koridoru v úseku mezi Děčínem a Brnem a druhého koridoru v úseku mezi Břeclaví a Bohumínem. Od roku 1993 se rovněž angažovala v prvních zakázkách evropské sítě tranzitních koridorů a expandovala na zahraniční trhy, konkrétně do Bulharska, Maďarska, Řecka a Černé Hory, v dalších etapách také do Ázerbájdžanu či Turecka.

V roce 2003 získala společnost nového majoritního akcionáře, nadnárodní stavební skupinu Obrascón Huarte Lain, S.A., (OHL). Svoji příslušnost k této skupině potvrdila změnou názvu na OHL ŽS, a.s., a přijetím nové korporátní identity. Hlavními pilíři činnosti byly v tomto období železniční a silniční stavby, společnost se nicméně stále výrazněji prosazovala také v oboru pozemních a podzemních projektů. V této éře vznikaly desítky impozantních staveb, například mimoúrovňová křižovatka Hlinky v Brně, modernizace trati Tábor–Sudoměřice, výstavba brněnského univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, stavba Národní technické knihovny v Praze či rekonstrukce vodního díla Šance. OHL ŽS byla i nadále aktivní v zahraničí, její jméno

je spojeno s výstavbou státní věznice Naklo v Bosně a Hercegovině nebo mostu přes řeku Illi v Kazachstánu.

Novodobá etapa historie společnosti se začala psát v loňském roce v souvislosti s novou korporátní identitou spojenou s rozšířením názvu na OHLA ŽS, a.s., a logem, které vyjadřuje posun k nové budoucnosti a k další etapě růstu a symbolizuje rozvoj a udržitelnou budoucnost. Společnost rovněž změnila své sídlo, z centra Brna se přestěhovala do Areálu Slatina. Do roku 2022 vstoupila OHLA ŽS ekonomicky a personálně stabilizovaná a od počátku letošního roku zahájila realizaci dalších významných zakázek. Za zmínku stojí například výstavba přírodně blízkých protipovodňových opatření na řece Svratce v Brně. Došlo také k dokončení staveb, jako je přístavba pavilonu CH v areálu Nemocnice České Budějovice či modernizace prostor Radiologické kliniky Fakultní nemocnice Olomouc a silničního mostu nad železniční tratí v Kadani.

A jak činnost společnosti OHLA ŽS, a.s., hodnotí Ing. Roman Kocůrek, generální ředitel, který ve firmě začal pracovat již během studií v roce 1996: „Dnes je OHLA ŽS, a.s., společností s bohatou minulostí i perspektivní budoucností se závazkem k ekonomické, sociální a environmentální udržitelnosti. Přináší profesionalitu, špičkovou a inovativní řešení na míru, ať už v roli hlavního zhotovitele, dodavatele či obchodního partnera. Je symbolem tradice, důvěry, pokroku a udržitelné budoucnosti.“

Šance pro nezaměstnané – rekvalifikace

Díky neklesajícím cenám energií, je situace ve velkých českých firmách značně nejistá, až kritická. Již nyní se stává, že některé firmy začaly propouštět své zaměstnance. Proto existuje předpoklad, že v roce 2023 se zvýší nezaměstnanost v ČR.

Jak postupovat, když mne zaměstnavatel propustí? Musím se povinně hlásit na Úřadu práce? Rozhodně ne, ale ztrácíte následující výhody:

- **Nárok na podporu v nezaměstnanosti**
- **Možnost zúčastnit se některého rekvalifikačního kurzu**
- **Úřad práce (stát) za vás bude platit zdravotní pojištění**
- **Úřad práce vám může zprostředkovat zaměstnání**
- **U některých sociálních dávek (dávky hmotné nouze), můžete mít nárok na vyšší dávky, pokud jste uchazeč o zaměstnání**
- **Doba na Úřadu práce se vám může započítávat pro důchod.**

Jako uchazeč o zaměstnání, registrovaný na Úřadu práce, **máte ale i řadu povinností**, mezi které patří např. hlásit všechny změny, nesmíte nikde pracovat nebo máte omezené možnosti, jak si přivydělat (po skončení výplaty podpory). Musíte také chodit na pravidelné schůzky, aktivně reagovat na nabídky práce od Úřadu apod.

Jednou z možností, kterou poskytuje Úřad práce je bezplatná rekvalifikace pro nezaměstnané.

Rekvalifikace je označení pro získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající kvalifikace uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání.

Osvědčení o rekvalifikaci je možno získat po složení závěrečné zkoušky. Toto osvědčení má neomezenou platnost na území celé České republiky a bývá uznáváno i na území sousedních států.

Možnost rekvalifikace mají **nezaměstnaní**, kteří jsou evidováni na úřadu práce. Cenu rekvalifikačního kurzu za ně může uhradit Úřad práce. V průběhu tří let je možné tímto způsobem **získat zdarma jeden nebo více rekvalifikačních kurzů v celkové hodnotě 50 000 Kč.**

Výhody rekvalifikačního kurzu:

- **Šanci získat nové zaměstnání.** Po absolvování kurzu budete mít širší možnost uplatnění na trhu práce. Absolvování kurzů představuje velkou konkurenční výhodu, která Vás posune před ostatní.
- **Budete si více věřit.** V kurzu získáte potřebné znalosti a naučíte se s nimi pracovat a používat je v praxi.
- **Potkáte spoustu zajímavých lidí,** kteří mají stejný zájem o vlastní rozvoj jako vy.

● **Získáte osvědčení o rekvalifikaci,** které Vám umožní získat zaměstnání nebo začít podnikat v oboru rekvalifikace.

V případě, že nesplníte podmínky rekvalifikačního kurzu (80 % docházky a závěrečná zkouška) celý rekvalifikační kurz si budete muset hradit sami.

R.D.

Minulost a současnost odborů

Mnoho mladých lidí věří poloprávdám a mýtům o činnosti odborových organizací. Jeden z nejčastějších mýtů je, že jsou přežitek komunismu. Bohužel se velice mylí, tam naopak odbory něco málo ztratily, stačí zapátrat v historii a dozvíte se, že odbory vznikly pěknou řádku let před komunismem a stále tu jsou proto, aby hájily práva zaměstnanců.

Předchůdcem odborů byly dělnické spolky, které se věnovaly převážně podpůrné činnosti. V 19. století se tyto spolky transformovaly do odborových hnutí, která začala prosazovat práva zaměstnanců a bezpečnost práce. Na nátlak odborových hnutí začali postupem času vznikat předchůdci zákoníku práce a BOZP, které se dnes bere jako samozřejmost a nebyť odborů, kdo ví, jak by to dnes vypadalo.

Mezi státy z nejdelších historií odborových hnutí bychom mohli jmenovat Anglii, Francii, Německo a tehdejší Rakousko-Uhersko (takže i Česká republika). Velkým milníkem se stal 1. květen 1866, kdy proběhla v Chicagu stávka dělníků za osmihodinový pracovní den. Celosvětově se následně začal 1. květen slavit jako svátek práce.

V Rakousko-Uhersku bylo běžné, že demonstrace byly potlačovány i vojskem. Začala být tedy snaha o vznik svazu, který sjednotí jednotlivá odborová hnutí. To se podařilo v roce 1893 na 1. všeobecném sjezdu ve Vídni. V roce 1897 vznikla samostatná československá odborová ústředna, která se po vzniku Československa přejmenovala na Odborové sdružení československé. V těchto dobách začaly fungovat odbory i na mezinárodní úrovni.

S nástupem komunismu po konci 2. světové války byl schválen zákon, který stanovil jednotnou odborovou organizaci, tehdejší ROH (Revoluční odborové hnutí). ROH bylo vedeno politiky a díky tomu ztratilo část tradičních funkcí

odborů. Na druhé straně také přibýly nové aktivity (např. rekreace).

Po sametové revoluci začala v 90. letech transformace ROH do odborových organizací a osvobození od politického vlivu. Vzniklo cca 60 samostatných odborových svazů nebo komor.

V dnešní době se odborové organizace věnují především BOZP a kolektivnímu vyjednávání, kde se snaží vyjednat co nejlepší podmínky pro zaměstnance u příslušných zaměstnavatelských subjektů a svazy jim jsou nápomocny. Mnozí sice říkají „vyjednali jste malé navýšení mezd, benefitů apod.“, málokdo si ovšem uvědomuje, že účelem odborů není vysát ze zaměstnavatele maximum a zruinovat ho, ale najít shodu, aby byl spokojený zaměstnavatel i zaměstnanec a byla zachována zaměstnanost v bezpečném prostředí za důstojnou mzdu.

Jsou zaměstnavatelé, kteří o odborech nechtějí ani slyšet. Dle mého názoru to jsou firmy, co mají strach, potřebují skrytí záležitosti, které jsou v rozporu se zákony nebo mají laxní přístup ke svým zaměstnancům a nechtějí, aby se o tom vědělo.

Jsou i zaměstnanci, kteří se řídí heslem „proč být v odborech, když to vyjednají pro všechny?“. Ano, odbory vyjednávají pro všechny zaměstnance, ale ti lidé si neuvědomují, že díky takovému přístupu oslabují vyjednávací pozici odboru při snaze vyjednání lepších podmínek. Jinak bude zaměstnavatel reagovat na požadavky, když jednáte za několik nebo za většinu odborově organizovaných z řad zaměstnanců. Čím více zaměstnanců bude odborově organizovaných, tím je větší šance na lepší kolektivní smlouvy.

Podrobnější informace o historii odborů lze nalézt v publikaci „Historie, odbory a společnost“, která je k dispozici na webu <https://www.cmkos.cz/cs/obsah/785/publikace-historie-odborny-spolecnost/267539>.

T.Š.

Kam kráčíš české zdravotnictví?

Zdravotnictví v ČR je řízeno ministerstvem zdravotnictví České republiky a je ústředním orgánem státní správy na úseku zdravotní péče a ochrany veřejného zdraví.

Hlavním tématem opakovaných jednání na vládní úrovni je nutná stabilizace zdravotnictví. Úhrady za zdravotní péči v roce 2023 porostou ne o čtyři, ale o osm procent a pojišťovny budou hospodařit se záporným výsledkem.

Zda bude pro rok 2023 úhradová vyhláška dostačující, ukáže nejen čas, ale především inflace, jejíž výši lze pouze předpokládat.

Přes tyto neznámé má ministr zdravotnictví plán, jak stabilizovat finanční situaci v nemocnicích, ambulancích a dalších sektorech spadajících pod gesci MZ ČR. Jde především o to, jak zatraktivnit lékařské a zdravotnické profese, které se nyní potýkají s kritickým nedostatkem personálu.

Podle OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) se v ČR provádí přibližně 6 % výkonů v rámci jednodenní chirurgie, což nás řadí na předposlední místo v Evropě.

Jednou z cest, jak tento stav upravit, je prosazování jednodenní medicí-

ny s tím, že by se zvýšil počet výkonů, kde není nutná hospitalizace (např. ORL, gastroenterologie, radiologie nebo ortopedie).

Další změnou, kterou by ministr chtěl prosadit v nastávajícím období, je změna úhradové vyhlášky pro výpočet limitů úhrady ze zdravotního pojištění pro jednotlivé obory medicíny, ale i pro laboratoře, či ambulantní nebo nemocniční péči. Vyhláška by měla být delší platnost, tak aby se nechalo lépe plánovat a investovat.

Naprosto revoluční představou ministra je změna péče ve stomatologické péči pro seniory. Ministr se inspiroje v Austrálii nebo USA, kde stomatologové dojíždí za svými pacienty v mobilních ordinacích. Konkrétnější podoba péče o klienty se nyní ladí ve spolupráci s legislativou ČR a zdravotními pojišťovnami.

Dříve narození čtenáři si jistě vzpomenou na fungování mobilních ambulancí z doby minulé. Z pohledu dnešní péče o pacienty by se jednalo spíše o „zubní pohotovost“, která funguje pouze v nemocnicích než o plnohodnotnou stomatologickou péči. V současné době, kdy je kritický nedostatek stomatologů, bude velice komplikované tuto péči zajistit, a to i z pohledu legislativy ČR.

R.D.

Správa železnic zkouší novou metodu u stavebních zakázek

SŽ (Správa železnic) začne na některých stavebních zakázkách vybírat zhotovitele metodou Best Value Approach (BVA). BVA neřeší jen cenu, ale i kvalitu, dobu výluk, kreativitu, předcházení mimořádných opatření, omezení vlivu stavby na okolí apod. Tuto metodu dosud Správa železnic pro samotnou výstavbu nikdy nepoužila.

Jako první zakázka metodou BVA by mohla být modernizace koridorové trati z Berouna do Karlštejna. Zde proběhne rekonstrukce železničního spodku a svršku, mostů a propustků, zabezpečovacího zařízení a přejezdů, nástupiště ve stanici Srbsko a zajištění skalních svahů podél trati.

Ministerstvo životního prostředí vydalo několik podmínek k zajištění skalních svahů, které mají ochránit některé druhy rostlin a k zajištění protihlukových opatření.

Náklady na tento úsek o délce přes sedm kilometrů se odhadují na 1,7 miliardy Kč. Předpoklad výběru zhotovitele bude v roce 2023 a samotná rekonstrukce by začala počátkem roku 2024 při zachování jednokolejného provozu.

T.Š.

Ze zápisníku Miroslava Novotného

VEŠKERÁ PRODUKCE JDE NA VÝVOZ

NYMWAG rozjel v Nymburce výrobu vagonů

Firma se musela po rozjezdu vypořádat s dlouhodobými problémy na trhu, jako je především nedostatek technicky vzdělaných zaměstnanců v Česku. Do toho musela překonat aktuální výzvy, jako byla pandemie koronaviru nebo současná válka na Ukrajině a vysoká inflace.

Začínající startupy se obvykle pouštějí do digitálních technologií, webových aplikací, umělé inteligence a dalších oborů, které vznikly teprve před několika málo lety. Nymburská společnost Nymwag se v roce 2019 pustila do velmi tradičního odvětví - výroby nákladních železničních vagonů. Základem pro rozjezd nové firmy byli lidé, know how, peníze a vášeň. Podařilo se sestavit manažerský tým s bohatými zkušenostmi s výrobou nákladních železničních vagonů. Projekt, který zpracovali, byl velmi odvážný. Tento záměr oslovil slovenskou finanční skupinu AZC, která poté společně s dalšími akcionáři podpořila projekt finančně.

Zvítězila náročnější varianta rychlého rozjezdu, která s sebou nese značná rizika, ale na druhou stranu vám rychlost rozjezdu fabriky umožní dostat se na trh. V té době

na něm byl prostor, který by při pomalejší reakci zaplnili ostatní výrobci.

Trh s nákladními vagony je podle něj velmi konzervativní. Trh představuje omezený počet velkých zákazníků. Ovládají ho společnosti, které vagonů kupují a následně je pronajímají dalším provozovatelům. Tyto společnosti, například VTG, DB, Ermewa, Wascosa, vlastní desítky tisíc vagonů. Na trhu je nejen relativně malé množství zákazníků, ale také omezené množství výrobců. Přibližně 15 tisíc vagonů, které se ročně v Evropě prodají, vyrábí zhruba 14 výrobců.

Vzhledem k situaci na pracovním trhu, kde dlouhodobě chybí dostatek lidí z technických profesí, byla při rozjezdu firmy nejsložitější práce s pracovníky ve výrobě. Je velmi složité až nemožné sehnat české svářeče, zámečníky. Proto u firmy pracují zahraniční dělníci a práce s nimi má své plusy i minusy. Nicméně je jasné, že tato situace se nebude nijak dramaticky měnit a je proto nezbytné se přizpůsobit. Prohlásil generální ředitel Petr Vlček.

Firma v současnosti vyváží sto procent produkce do zahraničí, do Francie, Švýcar-

STROJÍ-RENSKÝ STARTUP

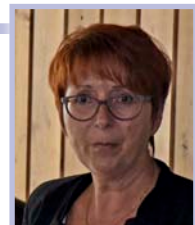

ska, Itálie, Německo, Polsko, Slovensko a Nizozemí. Společnost dodává v současné době i na český trh, když se podařilo získat zakázku od ČD Cargo. Firma věří v další spolupráci s národním dopravcem. Největší konkurenci pro nymburskou společnost představují firmy Tatra-vagonka Poprad a Greenbrier.

Česká společnost zaměstnává zhruba 850 lidí, její loňský obrát se pohyboval kolem dvou miliard korun a je třetím největším výrobcem vagonů v Evropě.

Společnost Nymwag v kostce

Výrobce nákladních železničních vagonů Nymwag vznikl v roce 2019 v Nymburce. V listopadu 2019 si společnost pronajala areál bývalých železničních oprav a strojírny (ŽOS), v lednu 2020 získala první certifikáty na výrobu a v březnu 2020, tedy v době, kdy Česko začalo řešit problémy s koronavirem, rozjela výrobu kontejnerových vagonů, o něco později i železničních cisteren.

DÁLE, OD HRADU DÁLE

Za devatero horami, devatero doly a jednou hromadou železničních pražců, bylo kdysi malé království. Rytíři tam jezdili na železných ořích s očima jako dva diamanty a kdo před nimi včas neuskočil do křoví, v hrdlo propadnul. V tom království stál hrad, jak už to bývá, a protože jeho osazenstvo očekávalo návštěvu z dalekých krajů, požádalo o pomoc lid všeliký, aby jim dal hrad do pucu. V tuhle chvíli nám do děje vstupuje paní Anna, dáma to korpulentní a postavy nevysoké, povoláním hradní kuchařka, která chtěla také (a dobrovolně, což je pro náš příběh důležité) vypomoci, a chopila se proto jednoho vědra s horkou vodou a dalších úklidových potřeb. Dá se říct, že se smýčením hradu neměla moc zkušeností, protože se celý život točila kolem plotny, tak si vypomohla, jak nejlépe uměla. Při smýčení sazí a pavouků koutáků si ke zdi přistavila dubový stůl, naň židlici jakousi, navrch štokrle, a poté se jala i s vědrem do výše šplhati. A jak se dalo téměř s jistotou předpokládat, moc vysoko nevyšplhala, nýbrž upadla z výše na zem, opařila se, a navíc praštila vědrem do hlavy tak, že vědomí pozbyla. A to je neslavný konec pohádky...

Mezi námi, dnešní zaměstnanci už obvykle tak aktivní nebývají, ale pro všechny případy si zkusíte tipnout, jaké by bylo správné odškodnění pracovního úrazu, který by se stal za obdobných podmínek jako u nebohé kuchařky Anny (správné odpovědi najdete na konci článku):

1) zaměstnanec nemá školení zaměstnavatele pro práci ve výškách ani žádné jiné školení BOZP se nedohledalo

2) zaměstnanec má vstupní školení BOZP, které bylo provedeno pouze obec-

nou formou, osnova ani obsah školení se však nedohledal

3) zaměstnanec nemá školení zaměstnavatele pro práci ve výškách, v pravidelném školení BOZP je však zákaz používání nestabilních předmětů místo žebříku

4) v době úrazu byl na místě nadřízený zaměstnanec, který poslal zaměstnance vyhnat posledního pavouka ze stropu a sám mu pyramidu z nábytku přidržoval

5) zaměstnanec pracoval na DPP (DPČ), pravidelné školení BOZP se zákazem používání nestabilních předmětů místo žebříku bylo provedeno pouze pro hlavní pracovní poměr

A jak je možné, že zaměstnanci, který vykonává práci pro zaměstnavatele o své vůli, tedy dobrovolně, lze v určitých případech vyplatit odškodnění jako u klasického pracovního úrazu? Na to nám dává odpověď zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, a to část, která se týká náhrad majetkové a nemajetkové újmy – nás bude zajímat § 273 odst. 1 a odst. 2, který mj. uvádí, že *plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty, činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, popřípadě činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazu zaměstnavatele*. Pod zvláštním oprávněním si můžeme představit

například odborné kvalifikace stanovené legislativou – jakými jsou třeba oprávnění pro práci jeřábníka, svářeče, strojvedoucího, elektrotechnika, topiče apod.; výslovné zákazy lze najít např. v návodech výrobce, místních provozních bezpečnostních předpisech a v další interní dokumentaci zaměstnavatele. Ale pozor, zaměstnanec s nimi musí být prokazatelně seznámen!

Pokud se vám nepodařilo správně odpovědět na většinu otázek a zároveň jste členem ZO OSŽ, doporučujeme vám účast na jednom z pravidelných školení pořádaných OSŽ Ú a jeho oddělením BOZP, případně si zvolit zástupce ZO OSŽ pro problematiku BOZP a toho na naše školení vyslat. Pak vás šetření žádného úrazu nezaskočí a pavouci kouřáci budou nosit všem jen štěstí.

1) ANO; 2) ANO; 3) NE; 4) ANO; 5) ANO

Mezinárodní veletrh – Berlín

InnoTrans očima návštěvníka

V Berlíně se po čtyřech letech opět konal železniční veletrh InnoTrans, kterého se zúčastnilo 70 českých firem a část z nich se představila na společném stánku ACRI v hale 9. Přítomnost našich firem na tomto veletrhu je třeba pokládat za důležitou, protože se jedná o jednu z největších akcí svého druhu na světě.

Český železniční průmysl zaměstnává přímo přes 20 000 lidí a nepřímo (u subdodavatelů) dalších zhruba 30 000 a vytváří 1,5 procenta HDP. Český železniční průmysl je také velmi úspěšný na zahraničních trzích, kde export tvoří 56 procent obrátu. Firmy tak chtějí svoji pozici na mezinárodním poli ještě více posilovat. Na expandování na nové trhy jsou společnosti připraveny a právě berlínský veletrh je skvělou příležitostí navázat nové kontakty a exportní příležitosti.

Jaké novinky byly v Berlíně k vidění?

Návštěvníci měli možnost prohlédnout si

například novou tramvaj z produkce Škoda Group pro německé trojměstí Mannheim, Ludwigshafen a Heidelberg. AŽD představilo dispečerské pracoviště dálkového řízení TrafficSWing DOZ-1 s telematickou nadstavbou TrafficSWing GTN a pokročilým systémem pro automatické stavění vlakových cest ASVC. Výrobce DAKO předvedlo exponáty pneumatických i hydraulických brzdových systémů pro kolejové vozidla. BONATRANS Group pak na veletrhu zaujalo několika typy. Například optimalizované kolo BONA320 pro nákladní vozy nebo kolo s tlumičem BONASILENCE®P pro soupravy pražského metra. Veletrhu se aktivně zúčastnily také výzkumné ústavy a zkušebny.

VUZ na veletrhu InnoTrans 2022 ukázal, jak se testuje budoucnost. V moderním rohovém stánku, v hale č. 27 (stánek č. 551), bylo k vidění mimo jiné nové plně funkční modelové kolejíště Testovacího centra VUZ Velim. VUZ

na svém stánku také představil zcela novou virtuální 3D prohlídku testovacího centra a haly dynamického zkušebního stavu. Dále zde byly k vidění prezentace testování kybernetické bezpečnosti: vozidlo, vlak, souprava a 21. 9. prezentace Oddělení pevnostních a únavových zkoušek.

Některé členské firmy ACRI, které se představily na společném stánku:

RETIA – ROSTEX – SKD TRADE – ŠKODA GROUP – T-CZ – TTC MARCONI – VUKV – Výzkumný a zkušební ústav Plzeň

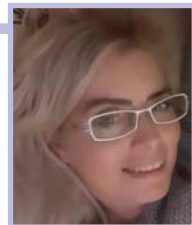
Některé členské firmy ACRI s vlastní expozicí:

AŽD PRAHA – BONATRANS GROUP – BORCAD CZ – DAKO CZ – MSV elektronika – OLTIS Group – Pars Komponenty – VUZ

Připravil Miroslav Novotný

DOPRAVNÍ PODNIK MĚSTA BRNA NADĚLÍ BRŇANŮM PŘEDČASNÝ VÁNOČNÍ DÁREK

Pohodlnější, rychlejší a bezpečnější cestování do bohunického kampusu zajistí nová tramvajová trať. V provozu bude podle plánů už od podzimu 2022 a umožní přepravu až 40 000 osob každý den! Stavba byla zahájena 14. října 2019 a celý projekt, do kterého kromě kolejí spadají i chodníky včetně osvětlení, zpevněné plochy u zastávek MHD, místní komunikace včetně dopravního značení, dešťová kanalizace i provozní budova, jakožto zázemí pro řidiče tramvají a předprodej jízdních dokladů, bude předán 10. prosince 2022 do tzv. předčasného užívání. Projekt jako takový je přitom velmi mimořádný. Za poslední desetiletí se jedná o jedinou stavbu tunelu pro tramvajovou dopravu na území České republiky v zastavěném území s nejdelším tramvajovým tunelem, který má 602 metrů a je vyhloubený až devět metrů pod zemí. Nová trať se od původní odpojuje v uzlu Osová a měří celkově 912 metrů. Konečná stanice bude na zastávce Nemocnice Bohunice, kde není sice prostor na klasickou kolejovou smyčku, ale jen na tzv. úvrať, kde budou nasazovány obousměrné vozy včetně nových nízkopodlažních a klimatizovaných typů –

Škoda ForCity Smart 45T. Také zde vznikne nový terminál pro regionální autobusové linky. Cestující z nich pohodlně přestoupí na tramvaj, která je do města dopraví rychleji a bezpečněji. Pedagogové i studenti Masarykovy univerzity, zaměstnanci či pacienti Fakultní nemocnice Brno nebo obyvatelé okolních čtvrtí i návštěvníci rozsáhlého obchodního centra Campus, se mají od konce letošního roku na co těšit. Pozitivní stránkou tohoto projektu je fakt, že se uleví přetížené silniční dopravě nejen v centru Brna, ale i okolí, a také prospěje celkově životnímu prostředí, neboť provoz tramvají je ekologičtější než provoz autobusů. Zhotovitel stavby tramvajové trati je společnost Tramvajová trať Kampus – Firesta + Metrostav, kterému práce zabraly 36 měsíců. Dopravní podnik města Brna získal dotaci z Evropské unie 1,16 miliardy korun, z celkových nákladů ve výši 1,4 miliardy korun. Cesta z hlavního nádraží bude trvat pouhých 15 minut a to bez jakéhokoliv přestupování.

I na samotné hlavní nádraží se již pomalu, ale jistě chystá dlouho očekávaná rekonstrukce. Jedná se o nejrozsáhlejší projekt

na kterém se kromě Brna podílí řada dalších organizací, například České dráhy, Správa železnic nebo Jiho-moravský kraj. V září začal vítěz mezinárodní architektonické soutěže, nizozemský ateliér Benthem Crouwel Architects, ve spolupráci s českým ateliérem A8000 pracovat na architektonické studii kompletního řešení prostoru přednádraží a zanádraží, včetně tamních plánovaných budov i dalších přílehlých prostor. Pokud vše půjde podle plánu, tak například ke zmíněnému Campusu se pojedje ze zrekonstruovaného hlavního nádraží již v roce 2034. V příštím roce se cestující a řidiči tramvají můžou těšit ještě na další zlepšení průjezdu Brnem. A to na trati z Pisárka do Komína, kde již finišuje pokládka a betonáž prvního kolejového pásu v tramvajovém tunelu dlouhém přibližně 500 metrů, s výhledem na rekonstruovanou kapličku svatého Antonína Paduánského stojící u jeho začátku, na níž je umístěn kříž s poselstvím příštím generacím Brňanů, která napsal někdejší biskup brněnský Vojtěch Cikrle, primátorka Markéta Vaňková a ředitel Dopravního podniku města Brna Miloš Havránek.

České dráhy začaly dělat údržbu jednotek vlaků Die Länderbahn

České dráhy získaly pro své liberecké depo nového zákazníka. Dopravce se dohodl na údržbě motorových jednotek Siemens Desiro pro společnost Die Länderbahn.

Dohoda by měla být výhodná pro obě strany: České dráhy udrží zakázkové využití svého libereckého depa, Die Länderbahn nebude muset zajíždět se svými vozidly do dep v Görlitzu nebo Neumarku. Půjde o opravy všech stupňů údržby.

Liberecké depo úspěšně prošlo auditem ECM IV. Splňuje tak požadavky kladené Die Länderbahn. Jednání a audit trvaly téměř rok. České dráhy už s dopravcem spolupracovaly dříve při drobných opravách.

Die Länderbahn provozuje v Libereckém kraji vlaky pod značkou Trilex. Kromě vlaků z Liberce do Žitavy a Varnsdorfu od loňské změny jízdního řádu začal jezdit na lince

z Rumburku do Mladé Boleslavi, od prosince ještě převezme osobní vlaky mezi Libercem a Děčínem. V Liberci tak Českým drahám od prosince zůstane jen provoz tzv. Jizerskohorské železnice, ostatní výkony pokryjí Die Länderbahn a Arriva.

Třetí dobrovolný důchodový pilíř dozná některých změn

„Ministerstvo financí ČR počítá s některými změnami ve 3. dobrovolném důchodovém pilíři. V té souvislosti připravuje zřízení účtu dlouhodobých investic, díky němuž by mohli občané využívat širšího spektra možností investovat své prostředky na stáří, navíc s daňovým zvýhodněním. Předmětem jednání byly i možné změny ve struk-

tuře poskytování státního systému,“ stojí v zápisu z jednání.

Členové poradního týmu současně doporučili změny, které by motivovaly účastníky ke zvyšování příspěvků do třetího pilíře. A také konstatovali, že je potřeba učinit další opatření, která by zvýšila efektivitu tohoto pilíře. Výsledkem by dle závěrů jednání mělo

být, že role této formy spoření na stáří by měla v následujících desetiletích růst.

„Je proto zapotřebí, aby se navýšily příspěvky do něj, aby byly optimalizovány náklady systému, a aby byla výplata v budoucnu realizována více ve formě pravidelných penzí (nikoliv jednorázově),“ uvádí se v závěru zápisu. Znamená to, že by se v budoucnu mohla změnit státní podpora spoření, aby byla více efektivní, a zároveň by lidé měli naspořené peníze vybírat průběžně a dlouhodobě současně s pobíráním státního důchodu.

Tyto závěry jednání korespondují s plány, o kterých již dříve hovořil ministr financí Zbyněk Stanjura. Ten opakovaně v rozhovorech uvádí, že lidé by se v budoucnu měli méně spoléhat na státní důchod. **„Důchod není pojistka, jako když si lidé pojistí dům či auto, důchod není ani pojistná událost. Nám – všem politikům za těch 30 let – se nepovedlo lidem vysvětlit, v čem spočívá průběžný systém,“** uvedl Stanjura na jaře v rozsáhlém rozhovoru pro server Lidovky.cz.

„Není prostě možné spoléhat se pouze na státní důchod. Už jen kvůli demografickému vývoji. Nejsilnější ročníky začnou chodit do důchodu kolem roku 2030. Tam se poměr mezi přispívajícími a pobírajícími začne lámat. Proto musíme přesvědčit mladší generace, aby si začaly šetřit na důchod včas,“ konstatoval Zbyněk Stanjura s tím, že změny důchodů i třetího pilíře by měly směřovat na lidi, kteří dnes mají méně než 45 let.

Zásadní roli v tomto ohledu bude zřejmě hrát také změna ve výpočtu důchodu, kterou nedávno naznačila Iva Merhautová, náměstkyně na ministerstvu práce a sociálních věcí. Výrazně by se měla zvýšit základní výměra důchodu, tedy solidární část, někdy označovaná také jako minimální důchod. A zároveň by se mohla snížit zásluhovost, která zohledňuje celoživotní výdělků.

Podle Merhautové bude do budoucna potřeba zohledňovat, že část lidí není schopna si ukládat peníze na stáří, a tudíž bude nutné jim pomáhat prostřednictvím minimálního důchodu. **„A naopak lidé, kteří si mohou finanční prostředky zhodnotit a smysluplně ukládat, tak těm potom můžeme snížit zásluhovou procentní částku, kterou mají v závislosti na tom, jak vysoké pojistné platí,“** konstatovala náměstkyně Merhautová.

Ministr Marian Jurečka už dříve uvedl, že důchodová reforma bude realizována dvěma legislativními balíčky, přičemž většina chystaných změn bude součástí druhého balíčku, který se začne schvalovat v druhé polovině roku 2023. Už letos by přitom měly být k dispozici závěry a podklady poradního týmu a ministr o nich chce jednat se zástupci opozice.

29. července 2022

Vážená paní, vážený pane,

dovolu mi začít dobrou zprávou. Letos jsme již dvakrát navýšovali důchody a nyní je budeme zvyšovat potřetí. Celkem to průměrně dělá 2 500 Kč, což je dohromady nejvyšší navýšení v historii ČR.

Velmi si vážíme Vaši celoživotní práce, a proto se staráme, aby na Vás zdražování nedopadalo plnou vahou. Procentní výměra Vašeho důchodu naroste o 5,2 %, neboť právě tímto tempem rostl i index Vašich životních nákladů. Základní výměra důchodů se nezvyšuje, neboť se odvozuje od růstu nominálních mezd, současně předpokládáme, že další valorizaci důchodů budeme realizovat již v lednu 2023.

Od ledna 2023 navíc bude zavedeno i tzv. výchovné, kdy začneme vyplácet 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě. Ženy byly až dosud bohužel “trestány” za to, že se místo práce věnovaly výchově dětí a měly nižší příjmy. Rozdíl je i v průměrném důchodu mužů a žen a činí bezmála 3 000 Kč. Výchovné však může být přiznáno i mužů, jestliže prokáže, že zajišťoval péči o dítě ve větším rozsahu než žena.

Ženám s již vypláceným starobním důchodem se důchod od ledna 2023 zvýší automaticky. Jestliže dítě vychovával muž, musí si o výchovné od 1. 9. 2022 do 31. 12. 2023 požádat. Všechny podrobnosti najdete na webu České správy sociálního zabezpečení (www.cssz.cz). Žádost lze podat přes ePortál ČSSZ nebo osobně na pobočce. Věřím, že se jedná nejen o velmi důležité finanční dorovnání, ale především o společenské ocenění výchovy dětí.

Pokud Vám toto navýšení důchodů nebude stačit na pokrytí životních nákladů, především pak výdajů na bydlení a ceny energií, využijte prosím příspěvek na bydlení, na který můžete mít nárok. Průměrná výše příspěvku je nyní přes 4 000 Kč měsíčně. Všechny podrobnosti naleznete na úvodní stránce našeho ministerstva (www.mpsv.cz), kde si můžete vyplnit dotazník, zda máte na dávku nárok, nebo na pobočkách Úřadu práce ČR.

Vyslyšeli jsme připomínky občanů a po více než dekádě jsme během dvou měsíců zjednodušili formuláře žádostí. Spustili jsme také aplikaci, díky které můžete žádost vyplnit na počítači, v tabletu nebo chytrém telefonu, pro většinu domácností se tak otevírá mnohem jednodušší a rychlejší způsob podání. Většina z Vás může příspěvek dostat bez nutnosti navštívit Úřad práce ČR, a pokud se Vám nezmění příjem nebo náklady na bydlení, bude Vám chodit každý měsíc, není už nutné podávat žádost každý rok znovu.

Zadlužili jste se v minulosti Vy nebo někdo z Vašich blízkých u veřejnoprávních institucí? Pak zvažte využití akce Milostivé léto, která potrvá jen od 1. září do konce listopadu 2022. Můžete výrazně ušetřit a možná i začít nový život zcela bez dluhů. Pokud nevíte jak na to, využijte prosím bezplatnou asistenční linku 770 600 800, kde Vám rádi poradí a pomohou.

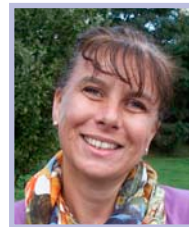
Se vši úctou Vám přeji, aby se Vám dařilo zvládat situaci co nejlépe a rád bych Vás ujistil, že vláda velmi pozorně vnímá problémy, kterým společně čelíme: zdražování, válka na Ukrajině nebo schodek státního rozpočtu. Pro mnohé je současná doba překvapením, ale my, kteří jsme už něco zažili, dobře víme, že v každé krizi se vracíme k moudrosti našich předků, kteří si prošli daleko horšími časy, než jsou ty současné. Víme, že se nesmíme nechat rozdělit či poštvat proti sobě, musíme táhnout za jeden provaz a pomáhat si navzájem.

Přeji Vám nejen pevné zdraví, ale především radost ze života.

S pozdravem a úctou

Marian Jurečka

ministr práce a sociálních věcí

Vážení čtenáři,
dnes se zaměříme na

Asthma bronchiale (AB) - je to onemocnění dýchacích cest, při kterém **vlivem alergických látek a prostředí dochází ke stahu svaloviny průdušek a průdušinek (bronchokonstrikci) a tím ke zhoršenému průchodu vzduchu dýchacími cestami (bronchoobstrukci)**. Dýchací cesty astmatiků jsou zanícené a oteklé a zvýšeně citlivé na podráždění. Chronická zánětlivá choroba dýchacích cest, charakterizovaná zvýšenou reaktivitou na různé stimuly vedoucí k bronchiální obstrukci, která je reverzibilní spontánně nebo v důsledku terapie. Je běžná choroba populace dětského nebo dospělého věku, bez rozdílu pohlaví, v populaci přibývá.

Epidemiologie. Celková prevalence astmatu v ČR se odhaduje na více než 5 %. V dětské populaci již prevalence přesáhla 10 %. Úmrtnost na astma je v ČR velmi nízká a v posledních 10 letech kolísá kolem 1/100 000 obyvatel. **Zvýšené riziko vzniku astmatu je v rodinách, kde se vyskytují alergická onemocnění, alergická rýma.**

Patogeneze. Na vzniku astmatu se podílí **více různých faktorů**: ***Genetická dispozice** s větší vnímavostí hostitele (atopie). Nezanedbatelnou roli představuje **dědičnost**. Trpí-li alergií nebo astmatem někdo z rodiny, riziko propuknutí onemocnění se významným způsobem zvyšuje. ***Mechanismy imunologické přecitlivělosti** zprostředkované protilátkami IgE. S astmatem úzce souvisejí **alergie**. Prakticky každý astmatik je zároveň i alergik, na pyl, trávy, roztoče, plísňe a další. ***Neimunologické mechanismy**, kde je bronchospasmus navozen chronickou iritací, námahou, infekcí (zejména virovou), psychická alterace. Je způsobena **životním prostředím, kouřením, dědičností**. ***Znečištěné prostředí**, dlouhodobá práce v prašném prostředí, časté infekce dýchacích cest jsou jedním z důvodů pro pozdější rozvinutí astmatu.

Velkou skupinu astmatiků představují ***kuřáci**, kouření náleží k nejčastějším důvodům vzniku onemocnění. Spouštěčem astmatického záchvatu (intenzivního zhoršení příznaků) jsou **infekce, alergen** (pyl, plísňe, srst, prach), **silné vůně (parfémy), tabákový kouř, námaha, změny teploty a vlhkosti vzduchu, silné emoce** (úzkost, strach, smích, pláč, stres). **Nejběžnějšími spouštěči astmatu** je zvířecí srst (kočičí a psí), peří, plísňe, prach, potraviny, silné dráždivé chemické látky – výrazné parfémy, barvy, laky, cigaretový kouř. Spouštěčem mohou být i alergen obsažené v lécích.

Imunologické i neimunologické mechanismy vyprovokují zánětlivý proces s kumulací buněk různého typu v bronchiální sliznici. Vzájemnou buněčnou interakcí dochází k uvolnění mediátorů, které svým účinkem **poškozují epitelovou bariéru, zvyšují sekreční aktivitu a permeabilitu kapilár**. Do těchto dějů zasahují mechanismy, které zvyšují protizánětlivý účinek. Vzniká bron-

chospazmu jako komplexní děj s časnou a pozdní fází, na němž se podílejí buněčné, humorální a nervové mechanismy. **Časná fáze** nastupující do 30 minut je způsobena mediátory ze žírných buněk (histamin, leukotrieny), které navodí zvýšenou sekreci a kontrakci hladkých svalů. **Pozdní fáze** se projevuje po 4–6 hodinách slizničním zánětem s možnou deskvamací (olupování), alterací (poškození) epitelu.

Etiopatogeneze. Více než polovina onemocnění astmatem je spojena s **atopii** **jedince, která je geneticky podmíněna**. Genetická predispozice je vystavena tlaku nepříznivých faktorů ze zevního prostředí a to již od 22. týdne nitroděložního života. Chronický zánět v dýchacích cestách – poškození epitelu – rozvoj časných strukturálních změn – projevy bronchiální hyperreakivity – podíl dysfunkce hladkých svalů průdušek. **Kontakt** se specifickými (alergen) i nespecifickými (tělesná námaha, cigaretový kouř, smog) **spouštěči vede k akutním příznakům astmatu s projevy bronchokonstrikce** (stažení průdušek), **edému/ otoku, zvýšené mukózní sekrece, kašle a zánětu**. Strukturální změny způsobí zafixování původně reverzibilní (vratné) obstrukce. **Zánětlivé změny jsou v dýchacích cestách přítomny trvale** a je možno je prokázat i v době, kdy je nemoc bez příznaků (asymptomatická). Lehké exacerbace jsou zvládnutelné samotnými nemocnými, těžké exacerbace vyžadují urgentní vyhledání zdravotnické pomoci, často podání systémových kortikosteroidů a případně hospitalizaci. Jako časté jsou označeny exacerbace vyskytující se více než 2 × ročně po tři po sobě jdoucí roky.

Klasifikace je podle specifických symptomů na základě provokujících faktorů. **Atopické (alergické) astma** je charakterizované výskytem v dětství, v kombinaci s alergickou rinitidou nebo dermatitídou a rodinnou zátěží s výskytem alergických projevů u některého z rodičů. Je možné přechodné nebo trvalé vymizení v pubertě, lze vytypovat vyvolávající alergen. Průkaz přecitlivělosti je možný kožními, inhalačními testy, stanovením IgE. **Endogenní astma** vzniká bez určité známé příčiny, často u žen po prochlazení. Tato forma je často vzdorující, odolná na terapii. **Námahové astma** je vyprovokováno tělesnou zátěží. Provokujícím momentem může být inhalace chemických substancí (rozpuštědla), chlad nebo horko (tzv. **inhalační astma**). U takto predisponovaných jedinců je vhodná prevence. **Aspirinové astma** je typická triáda nosní polypy, kopřivka (urtikarie), astma po užití acetylsalicylové kyseliny, astma mohou vyvolat i jiné léky (inhibitory ACE, betablokátory, nesteroidní antiflogistika). **Alergická bronchopulmonální aspergilóza** – mykotická infekce. **Gastroesofageální reflux** může reflexně navodit bronchospasmus, který lze ovlivnit adekvátní terapií refluxu. **Sinobronchiální syndrom** – kombinace

sinusitidy s nosními polypy a astmatem, se považuje za jednotné onemocnění dýchacích cest. Terapie je lokální aplikace nosních kapek a glukokortikoidů. Operační výkon není vhodný ani přínosný. **Profesionální astma** navozené protrahovanou expozicí na pracovišti a vznikem přecitlivělosti na různá agens (chemikálie, mouka, zvířecí alergen). **Astmatický ekvivalent** u nemocného je v popředí suchý, dráždivý kašel bez zřetelných stavů dušnosti. Charakteristická je příznivá odezva na léčbu antihistaminiky.

Podle **tíže choroby** se rozeznává **astma intermitentní, periodické** (jeden záchvat a týden, jinak bez potíží) a **astma perzistující**. Perzistující astma se dále dělí na: **lehké** – exacerbace nejméně jednou týdně, méně než denně, **středně těžké** – každodenní obtíže, noční astma, **těžké** – kontinuální obtíže i v noci s omezením aktivity.

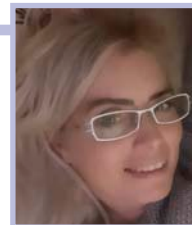
Klinický obraz je variabilní, mohou být období bez potíží. Variabilita symptomů je sezónní, diurnální (ráno, po probuzení, noční záchvaty dušnosti), někdy závisí i na tělesné námaze. Nemocní si stěžují na **dechové obtíže, hvízdavý dech, dráždivý kašel, rýmu delšího trvání**.

Diagnóza. Anamnéza, přítomnost klinických příznaků, výskyt dalších alergických projevů, pozitivní kožní testy, hodnoty specifického iGE. Nejcitlivější metodou je bronchoprovokační test, prokazující stav bronchiální hyperreakivity. Fyzikální vyšetření – poslech a poklep. Funkční vyšetření – spirometrie, vyšetření krevních plynů. Rentgenologický nález je normální.

Terapie. +Odstranění nebo omezení provokujících faktorů (spouštěčů). **+Protizánětlivá terapie** vyžadující trvalou denní aplikaci léků – **udržovacích léků. +Bronchodilatorní terapie** – aplikace léků s rychle nastupujícím účinkem ovlivňujícím bezprostřední příznaky – **úlevových léků**. Farmakoterapie se řídí závažností choroby – kritéria závažnosti choroby: ***Klinická** – hodnocení současných dechových obtíží – frekvence, noční obtíže, omezení tělesné aktivity, frekvence dechu a pulzu, stoupající potřeba léků, neúčinnost terapie. ***Funkční** – výsledek spirometrie.

Další léčebné postupy – specifická imunoterapie, hyposenzibilizace (podávání antigenu ve zvyšující se dávce, celoročně, dlouhodobě), **fyzioterapie** – rehabilitace, **speleoterapie** – využití příznivého klimatu jeskyní, stálá teplota, vysoká vlhkost, bez alergenů, **akupunktura, jóga** k návratu relaxace a dechových cvičení, **psychoterapeutické metody, chirurgická** intervence – zásahy na vegetativním nervstvu.

Status asthmaticus je stav **protrahované klidové dušnosti trvající několik hodin až dnů, nereagující na obvyklou terapii**. Jde o potenciálně fatální onemocnění vyžadující agresivní léčbu.

Vodní nádrž Švihov (Želivka)

– místo, kam vkročíš jen s povolením a s průvodcem

Nevšední výlet připravily seniorům OHLA ŽS Věra Juráková a Draga Váchová, které na 22. září vymyslely pestrý a vytížený program. Byla to mimo jiné cesta do Hulic, kde jsme navštívili Vodní dům a tam jsme se seniory zavzpomínali na dětská léta, když jsme si venku před budovou vyzkoušeli na „vodním hřišti“, jak funguje tok vody přes vybudovaná koryta, hráze, vodní mlýny, čerpadla a rozvodníky. Vnitřní expozice nabízí pohled přes mikroskop do vodního mikrosvěta nebo pod vodní hladinu na její živočichy i rostlinstvo. Je zde možnost ochutnat několik druhů vody ve vodním baru a porovnat tak její chuť. V poslední části expozice je možnost posedět při kávě a prohlédnout si videa o životě ve starých Dolních Kralovicích a poznat tak místa, která jsou dnes ukryta pod hladinou

přehrady, kam vedla naše poslední poznávací cesta výletu. Na hrázi, kde se bez povolení a průvodce nedostanete, neboť je přísně střežená. Přehrada je domovem bolena dravého, karpovité ryby, která se v dospělosti živí výhradně masitou stravou, dalším živočichem, který se tu hojně vyskytuje je netopýr černý. Několik desítek jedinců pravidelně zimuje v chodbě přímo pod hrází vodní nádrže Želivka. A nejvzácnějším předmětem ochrany je drobná rostlinka kuříčka hadcová. Roste jen na hadcových skalách v Českém masivu, kde hostí asi 90% celosvětové populace. Nádrž Švihov s úpravou vody zajišťuje dodávku pro více než 1,5 milionů obyvatel. Zásobuje hlavní město Prahu, středočeskou oblast a části jihočeské a východočeské oblasti ČR. Úprava vody byla uvedena do provo-

zu v roce 1972 a je největší úpravou v České republice a také patří mezi největší v Evropě. Výstavba štolového přivaděče patří k nejnovějším částem celého komplexu a jedná se o dílo, které svými parametry patří k největším svého druhu na světě – přivaděč totiž měří 51,9 km a podchází 11 obcí a osad, 34 potoků, dvě řeky – Blatnici a Sázavu, 29 silnic a dvě železniční tratě. My tak daleko určitě nešli, naše procházka po hrázi byla asi jen kilometr a půl dlouhá, a i když nás cestou zastihl několikaminutový deštík, neodradilo nás to. Senioři jsou odolní, nasadili kapuce a rozevřeli deštníky. A tím pádem se nepřipravili o nádherný slunný výhled, který se do široka rozprostíral na obou stranách hráze. Stejně jako přehrada stojí i Vodní dům Hulice za rodnou návštěvu. Tak neváhejte!

Kam za vinařskými zážitky – poznávejte, ochutnejte, bavte se

Za vínem na Kyjovsko

Vinařství na Kyjovsku má typický severní ráz s bohatým odrůdovým sortimentem. Pěstují se zde nejen běžné odrůdy bílých vín, ale i velké plochy odrůd modrých, které většinou dávají červená vína různějšího charakteru. Vzhledem k položení vinic jsou nejrozšířenější rané odrůdy jako je Müller Turgau či Muškát moravský. Výborné kvality tady dosahují Rulandské šedé a Ryzlink rýnský.

BZENECKÁ LIPKA

Pochází z tohoto kraje a proslavilo se s ní už v roce 1921 jedno z prvních vinařských družstev založené v Bzenci. Jemný osvěžující mok vyráběný z hroznů Ryzlinku rýnského pocházejících z viničních tratí ve městě a okolí. Známkové víno s vůní květů tisícileté lípy v zámeckém parku je jedinečným produktem a známkou šikovnosti zdejších vinařů a štědré přírody.

Archlebov – obec se zápisy již z roku 1343 se sochou vinaře na návsi. Daří se zde modrým odrůdám, Bohuslavice – dochovalo se zde několik sklepů s přízemními lisovny, zajímavostí je mlýn, který slouží jako muzeum a galerie, **Bukovany** – kvalitní hrozny pro vína s přívlastkem, turistický cíl **Bukovanský mlýn** s galerií regionálních umělců, **Bzenec** – významné centrum Slovácka pěstování doloženo již ve 12. století, nejstarší sklepy ještě z dob českých králů se nacházejí ve „zmořině“ pod návrším zvaným *Starý hrad*, poutavá je sklepni ulička v *Barákách* existující dvě stě let, **Dambořice** – staré sklepy habánské, obec je známá ropným bohatstvím, **Hovorany** – známé kvalitními bílými víny, nejsou zde sklepni uličky, ale každý sedlák měl sklep za domem, přírodní rezervace *Hovoranské louky* se vzácnými suchomilnými rostlinami

Bukovanský mlýn

Foto: Kamila Maršálková

Cestujeme za vínem

Foto: Kamila Maršálková

mi se nachází mezi vinicemi, **Hýslý** – světovým unikátem je zmenšenina sluneční soustavy s nejmenšími slunečními hodinami na světě (9 x 9 mm), dalšími atraktivitami je 11 metrů vysoká rozhledna a socha sv. Jana Nepomuckého, **Kelčany** – kolonie *Kelčanských bůd* rozdělená na polovinu pískovcovým křížem, atraktivitou je vlečka používaná v minulosti při těžbě lignitu, **Kyjov** – historie psaná od středověku, vinařství rozšířeno příslušníky Českobratrské evangelické církve, sklepni uličky v *Nětčicích*, *Borošově* a *Šistotě* s bohatou historií, pozoruhodná je sgrafitová výzdoba zdejšího zámku, sídlí v něm *Vlastivědné muzeum*, nejstarší festival v ČR Slovácký rok, *Milovice* – sklepni kolonie *Šídleny* čítající více jak 200 sklepů, atraktivní je místní zámek se dvěma oranžériemi a francouzským parkem, je zde umístěna vinotéka s výběrem vín nejlepších vinařů regionu, poutavá je konírna s expozicí krojů, **Svato-bořice** – **Mistřín** – historické památky, excellentní vinaři, historický archivní sklep z roku 1540, měří 25 metrů, bohaté folklorní tradice (*Mezinárodní folklorní festival Mistřín*), **Šardice** – dokladem starobylosti je takzvaný *Loydrák* (sklep s lisovnou), sklepy s klenutou klenbou, **Vlkoš** – chloubou je jedna z nejpuvabnějších sklepních kolonií na Slovácku *Vlkošské budy* osada s více než 100 sklepy, tento „svět sám pro sebe“ láká několikrát ročně svou pohostinností a tradicemi, **Žeravice** –

o proslulosti svědčí skutečnost, že zde mělo vinohrady olomoucké biskupství a klášter Hradisko, pohárkem vína vás pohostí především v *Mezihoří*, zde byl v roce 1616 ordinován na kněze J. A. Komenský.

Vyhlášené jsou v tomto regionu vinařské stezky, Kyjevská, Bzenecká, Mutěnická.

Příště: Za vínem na Strážnicko!

Milotický zámek

Foto: Milan Sedláček

DOPRAVNÍ UZLY PRAHY – NA ÚPRAVU SHERWOODU, BULHARA NEBO KULAŤÁKU PADNOU MILIARDY

Nejen domy a veřejná prostranství. I dopravě se v Praze dostává pozornosti. V následujících letech změní Praha pět svých velkých dopravních uzlů. Park před hlavním nádražím známý jako „Sherwood“ by se měl změnit v důstojný vstupní prostor do města, Vítězné náměstí bude skutečně náměstím a z Florence bude komplexní městská čtvrť podkopaná železničními tunely.

Vítězné náměstí

Přestože veřejný prostor v pražských Dejvicích známe jako Vítězné náměstí, v současné podobě se víc podobá kruhovému objezdu, který je vyhlášený nejen díky své velikosti, ale i svou nevlídností pro chodce. To by mělo změnit řešení, s nímž v roce 2018 zvítězil urbanista Pavel Hnilička a jeho tým v urbanistické soutěži. Střed kruhového objezdu nebudou už křížit tramvajové koleje a prostor se stane místem setkávání, kulturních akcí, trhů a veřejných shromáždění. Tramvaje stejně jako auta budou kopírovat kulatý půdorys náměstí. Prostor se také výrazně víc zazelení a vy-

sazené stromy opticky rozčlení náměstí. Přibydou i vodní prvky a středový monument. Podle předběžných odhadů by přestavba mohla vyjít na 500 milionů korun.

Nové náměstí doplní také nové domy. V květnu totiž Praha schválila zahájení příprav architektonické soutěže na takzvaný čtvrtý kvadrant Vítězného náměstí. Soutěž určí podobu poslední nedostavěné části směrem k vysokoškolskému kampusu. Bude tak konečně dotvořen původní Engelův návrh, který vznikl před sto lety.

Nyní už probíhá na léta nezastavěné parcele na hraně Vítězného náměstí výstavba luxusního bytového projektu s názvem Victoria Palace pod taktovkou investiční skupiny Penta. Stavba s necelou stovkou bytů bude stát více než miliardu korun. Že se jedná o projekt vyššího standardu, dokazují ceny bytů, které v průměru přesáhnou 200 tisíc korun za metr čtvereční. V rámci novostaveb,

v době nabídky bytů na trh, ale i nyní, se projekt pohybuje výrazně nad pražským průměrem, který je nyní zhruba na úrovni 160 tisíc korun za čtvereční metr. Hotovo by mělo být v roce 2023.

Vltavská

Proměna okolí zastávky metra Vltavská bude úzce souviset nejen s výstavbou Vltavské filharmonie, ale i s budováním nové čtvrti Bubny-Zátory. Součástí zadání pro návrh hudebního sálu bylo totiž řešení dopravních vazeb tohoto složitěho území, kde se kříží provoz metra, tramvají, příměstských vlaků i pěších

a cyklistů. Před zahájením stavby samotné filharmonie dojde k rekonstrukci celé desky nad vestibulem metra i k úpravě výstupů z něj. Zatímco nyní auta i cyklisté míří na nábreží, nově bude automobilová doprava svedena pod úroveň terénu. Auta tak nebudou rušit veřejný prostor před budovou, protože budou podjíždět pod ním, a pěší se tak dostanou přímo k řece a na náplavku. Dojde také k posunutí stávající tramvajové trati a výstupu z metra severněji, to znamená blíže k nově plánovanému nádraží. Od něj se bude tramvajová trať rozvíjet dál již zmíněnou novou čtvrtí.

Na veřejný prostor kolem budovy je kladen velký důraz. Přibude nová náplavka, ale veřejnosti budou přístupny i střešní nakloněné terasy, které vytvoří příležitost k zcela novému vnímání místa. Území by se mělo začít měnit v roce 2027 a hotová filharmonie, jejíž cena byla původně odhadována na zhruba šest miliard korun, se i s novým okolím návštěvníkům otevře v roce 2032.

Florenc

Změnami projde v následujícím desetiletí také brownfield přímo v centru města. Nová Florenc by měla propojit různorodé urbanistické světy okolních pražských částí – Nového Města, Karlína a Žižkova. Velké změny čekají také severojižní magistrálu. Ta by měla v prostoru Těšnova klesnout na zem a udělat prostor velkému parku, jehož středobodem se stane Archeologické muzeum. Vítězný tým navrhuje autobusové nádraží jako dvojúrovňové a zároveň umožňující přímé propojení s vestibulem metra C.

Na základě vítězného návrhu se nyní dokončuje urbanistická studie s regulačními prvky, která bude součástí memoranda, jež spolu uzavře hlavní město a oba investoři, jimiž jsou ČSAD Praha holding a Masaryk Station Development.

Stavba nové lanovky na sedle finišuje

Stavba nové lanovky na Červenohorském sedle, jež tamní středisko buduje od loňského podzimu, se chýlí ke konci. Hotová má být před zimní sezonou. Zástupci areálu původně plánovali, že bude jezdit už v té uplynulé, zhatily to ale stavební a administrativní překážky. Radost z dokončení investice jim navíc kazí nejistota ohledně cen energií, jež tíží i další střediska.

Nová čtyřsedačková lanovka o délce zhruba 1 500 metrů, která nahradí zastaralou lanovou dráhu A na Velký Klínovec, je teď jednou z největších investic v lyžařských střediscích v Jeseníkách, náklady přesáhnou třicet milionů korun. Minulý týden odborníci na lanovce prováděli defektoskopii sedaček, v příštích dnech je na programu závěrečná fáze revize elektřiny.

Na konci září by měla být provedena zátěžovou zkoušku pro Drážní úřad.

Nová dráha stojí na místě původní čtyřsedačkové lanovky vyrobené v roce 1988. Je vybavena nejnovější technologií, dosahuje vyšší rychlosti a má plastovou krycí „bublinu“ chránící lyžaře před nepřízní počasí.

Stavbu plánoval areál zhruba šest let. Panuje absolutní nejistota. Je třeba aby se něco stalo s cenami energií, elektřiny i plynu. Skončily fixace a ceny nejsou vůbec příznivé, jak na provoz, tak pro zasněžování. Skiareál straší ceny energií. Situaci nelze do cen skipasů ani příliš promítnout, neboť loni areál zdražil o dvacet procent a další navýšení by nejspíš nebylo pro návštěvníky únosné.

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Miroslav Novotný – **emeritní místopředseda OSŽ a předseda NeRV OSŽ se dožívá 75ti let**

Oldřich Lošťák – SŠTO Olomouc

Stanislav Foltýn – TSS Hulín

Zdeňka Nocarová – DZ Praha

Stanislav Brož – Wagon Lostr